

СВОБОДА

Виходить щоденно рано.

**РЕДАКЦІЯ
И АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адр. тел.: „Свобода“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передпол.
Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в мряу 3900 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голандії, Бельгії 10 фр. фр.,
Італії 10 лірів, Німеччині 5000
п. марок, Швейцарії 5 шв.
фр., Чехословаччині 30 ч. ко-
рон, Румунія 50 лей, Бол-
гарії 50 левів, Австрії 5.000
мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень
звертатися до Адмі-
ністрації.
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
150 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Зазив.

Всі читачі „Діла“, „Свободи“ вволяють прислати на мою адресу точний звіт про хід виборів, а саме:

1. Ніл'но було управління до голосування до сойму і до сенату.

2. Точний вислід голосування до сойму і до сенату.

3. Точні фанти терору і надумити при виборах з поданням свідків.

Д-р ВОЛ. БАЧИНСЬКИЙ
адвокат.
Львів, вул. КОСТЮШКА ч. 1А.

Львів, 16. листопада 1922.

Слідкуючи за польською пресою, приглядаючись до барвистих змін настроїв й поглядів провідників польської громадської опінії, не можна не констатувати одного цікавого факту. Польська преса ніколи не грішила скромністю відносно майбутніх перспектив Польщі, ніколи не відзначалася відсутністю оптимізму що до тих великих можливостей, які стоять перед великим польським народом, цим вибранцем божим всіми народами. Завжди характеристичними прикметами польської преси була крайня зарозумілість, тупа самонапевність й безкритична віра в те, що в Польщі є й буде все гарно. При цьому пануючому настрою польської преси за останні дні, коли почали виявлятися результати виборів, дивно вражають нотки зневіри, скептицизму й песимізму, які можна зауважити на сторінках деяких польських серйозніших газет. Ці настрої, розуміється, не дійшли й не могли дійти до львівського газетного бруку. На те й існує газетний брук, щоб він реагував на події тільки тоді, коли вони набудуть ширшого розголосу, коли вони стануть dokonаним фактом. Але в серйознішій й поважнішій пресі вже починають помічатися нові нотки — нотки зневіри, настрої песимізму й пригноблення.

Не приходиться дивуватися тому. Можна хіба дивуватися іншому тому, що lucida intervalla у польських публіцистів почали з'являтися так пізно й в такій же такій рівняючій малій кількості. Бо становище, в якому опинилася Польща, виглядає виймовно безпорадним й загроженим. До 5. листопада й польський громадянин й польський політик жили тою надією, що буде обрано новий сойм, зорганізовано новий уряд й тоді будуть знайдені шляхи для направлення становища.

Минуло 5. листопада й порожньою мрією виказалися надії зв'язані з виборами. Обрано сойм без більшості, сойм завидомо непрацездатний. Серед польських партій почалося горячкове шукання способів знайти й утворити більшість, необхідну для утворення уряду. З початку подавано звістки про спроби Хієни притягти на свій бік п'ястовців й Жидів. Спроба перетягти Жидів являлась о стільки фантастичною, що про неї годі говорити

серйозно; коли така проба й була зроблена, то вона відразу мусіла бути засудженою на повне фіяско. Переговори не з п'ястовцями, як сповіщає „Дзєннік Людови“, так само дали негативні наслідки. Спроби Хієни створити більшість не дали отже жадних результатів. Тепер права преса ширить звістки про спроби лівниці навязати контакт й утворити більшість шляхом порозуміння з національними меншостями. Не маємо сумніву, що заходи лівниці, як що вони справді є скінчатися таким-же фіяском, як й заходи правниці. Бо перш за все підлягає великому сумнівові, що такі переговори загалом провадяться. Постава бельведерського „Кур'єра Поранного“ становище, зайняте до цієї справи, соціалістичним „Дзєнніком Людовим“ говорить проти автентичності цих звісток. А коли би переговори провадилися, то дуже великому сумнівові підлягає можливість відняття спільної плятформи між польською лівницею й національними меншостями. Однаково справа утворення й правої й лівої соймової більшості з усіх зглядів виглядає шілково безнадійно. Це розуміють очевидно й польські політичні кола. Бо раз у раз трапляються в польській пресі звістки, які натякають на можливість розв'язання сучасних конфліктів позапарламентарним шляхом. Права преса постійно обвинувачує в замахових тенденціях бельведерські кола. А вчорашній „Дзєннік Людови“ сповіщає про змінення озброєної конспірації в правому таборі, хієнівські боївки переформовано в більш сталу організацію, яка має замахові тенденції. Видно, констатує соціалістична газета, що правниці буде пробувати дійти до влади минаючи закон, коли законною дорогою того зробити не вдасться.

Утворюється таким чином в Польщі ситуація, коли на обрії виникає привид громадянської війни, коли внутрішні розрухи дійшли до тої ступені, при якій вони вже не можуть бути розв'язані легальним шляхом.

Ці внутрішні ускладнення, які стоять перед Польщею, виникають при катастрофальному господарському становищі й дуже неясних закордонних перспективах.

Становище народної господарки в Польщі носить всі ознаки катастрофи. Дорожнеча зростає що днини, польська валюта наближається по своїй вартості до совітської, зріст дорожнечі й упадок валюти являються причиною піднесення хвилі страйків, які остаточно руйнують господарське життя.

Відносини Польщі з совітськими державами здобувають чим далі характер все більшого напруження. Озброєння совітів, збільшення військ на совітсько-польському кордоні, дипломатичні польсько-совітські ускладнення — все це складає симптоми небезпечні й загрожуєчі.

І на цьому тлі, яке віщує так мало доброго й певного, Польщі доводиться розв'язувати кардинальні питання свого державного життя. Не диво отже, що навіть в польській пресі ми починаємо знаходити голоси зневіри й песимізму, настрої пригноблення й розчарування.

„До Головних Держав Антанти, як суверенів Східної Галичини“

Була подана нота за підписом президента Української Національної Ради Східної Галичини д-ра Евгена Петрушевича, з датою 28. жовтня ц. р. З цензурних оглядів, на жаль, не можемо подати тексту цієї ноти, яка трактує про останні випадки в Східній Галичині, в зв'язку з польськими виборами.

Польська школа в українській державі.

(Замітки на часі.)

Читаючи докладно статтю Яна Корнецького в журналі „Szkola powszechna“ (Рік III. Зшиток 1) про польський освітній рух за час існування української держави, яку вчора зreferував у „Свободі“ проф. М. Галушчинський, не можемо здержатися від уваг і заміток, котрі будуть для нас дуже повчачі. Статистичні дані про польське шкільництво в шк. році 1917/18 виказують дуже інтензивну працю польських організацій. Число шкільної молоді в польських школах в загальній сумі 83.554 велить нам догадуватися, що польські школи потрапили зібрати усю національно-польську молоді. Швидше однаке прийдеся прийняти факт, що або число шкіль і молоді приблизшено, отже статистика неввірна, або що дійсно до польських шкіл ходили українські діти. Чи тому саме, як говорить автор, що польські школи були кращі ніж українські, не будемо застановлятися.

Якби воно однаке не було, остане незбитим фактом, що польські установи і польське громадянство на Україні зрозуміли гаразд вагу й значіння рідної школи. Тим самим дали доказ культурної сили, доказ, котрий, хоч як для нас й не милий, мусимо признати. З статті виходить, що польське громадянство ціле без різниці опікувалося школою, ставало в її обороні, давало радо жертви на неї. У кількох місцях статті зазначено, що навіть польське селянство боронило школи перед усіма затіями.

Сільське населення поносило радо саме видатки на удержання шкіл і удержання учительських сил, тому також сільські школи були чинні в найгірших політичних ситуаціях. Польський селянин і робітник боронив свою школу перед ворожою дичю або гайдамацькою або большевицькою“ (Стор. 36). Польські жінки Києва обходили що місяць всі польські дома і збирали декларовані жертви на удержання шкіл — ціла низка імен діячів польських, не тільки учителів, занятя справою організації і будова польського шкільництва. Нехай навіть і не все, змальоване в статті, відповідає правді, автор має право говорити бадьоро про животність польського руху, бо за ним фактичні дані, дійсне життя.

Друге питання, чи автор має право нарікати на українську владу, начеби вона ворожо ставилася до культурного польського руху. Тут автор свідомо говорить неправду. Інша річ, що Центральна Рада могла не сповнитися усіх політичних домагань польських організацій, всеж таки для зникаючої поль-

ської меншости створила польське міністерство і дала повну свободу рухів на полі освітньо культурної праці. Нарікає автор статті далі, що Українська Центральна Рада не хотіла давати фондів на польське шкільництво, сам однаке признає, що київська дума перейняла в 1918 р. чотири школи на свій етат, що земства українські субвенціонували школи, що в Бердичівському повіті 34 шкільні комплекти перейшли на державний кошт. Чиж це не є дуже видатна поміч держави зараз в першому році її існування? З диву не може вийти, що пан Корнецький має на стільки чемно кажучи, відваги, підносити такі закиди проти української влади. А може український уряд і не бачив такої великої потреби у такій кількості польських шкіл. Сам автор каже на стор. 41, що існування таких багатьох самостійних організацій „Маєржи“ на українському терені... мало також багато відомого. Ого повставали нераз в малих осередках середні школи, котрі ізза недостатчі кваліфікованих сил і малої фреквенції не мали вигляду на розвиток. Майже кожде більше місто старалося оснувати свою гімназію без огляду на сили. Тому багато шкіл у таких місцевостях упало після короткого існування“. — Ще один тяжкий заміт підносить автор, що отаман Петлюра розв'язав подільську „Маєрж“. Які були до сього причини, не входимо в це. Але коли пригадаємо собі, які то апетити виявила польська окупація, коли заняла Кам'янець, то зрозуміємо, що могло діятися перед ним у часі, коли велика камянецька територія була оточена з усіх боків ворогами.

Та досить про це. На жаль українська держава не існувала довго. Ворожий напір з усіх боків не дав змоги перевести сильну будову і зєдинити усі сили для державного будівництва. Велику кількість українських земель забрала побідна Польща. І ця сама польська держава, пане Корнецькі, навчила й навчає нас добре своїм поступуванням на Волині, Холмщині, Підляшшу, як то шанувати права автономного населення. У названих землях Поляки у великій меншости. А що там діється з українськими школами, українськими учителями, „Просвітами“ і шлим культурним рухом. Де пошановання права на освіту й науку?

Українське населення не хоче навіть грошей від польської влади. Воно само поставити свої школи, та не дістає дозволу. Замість дозволу арешти, туси, відбирання шкіл, замикання „Просвіт“, перешкоди на кожному

кросі.

Деж аналогія між поступуванням двох держав? Коли українська держава дала доказ політичної зрілості і людяності, повного зрозуміння прав людини.

А в Східній Галичині? Як назвати поступування польської влади в справі університетської освіти, коли порівняємо це з існуванням польської університетської колегії в Києві.

Кілька соток українських шкіл переминою на польські, пів мільйона українських дітей або без науки, або в польських школах—це вислід дотеперішної господарки. Закриття гімназії в Городенці, непоборимі перешкоди при основиранню прив. українських шкіл, заборони збирання жертв, конфіскація зібраних жертв органами поліційними, замикання до арештів за збирання жертв, і т. д. і т. д., ось умови, серед яких розвивається українська школа. І то не на території, де Українці в меншості, але на території чисто українській.

Але коли п. Корнецькі порівняє навіть те, що досі написано з тим, що він написав про польський освітний рух на Україні, побачить, що не має найменшого права нарікати на українську державу, побачить, що його нарікання заслуговують на найчорніше осудження.

Стаття п. Корнецького, докладно у вчорашньому числі реферована, дуже повчальна. Вона ставить

нам перед очі, які є обов'язки громадянства супроти власної рідної школи. Обов'язок опіки над школою, оборони школи й жертвенності на неї з боку цілого народу — одинока зброя, котра здержить страшний наступ на українську культуру. Стаття ставить перед нами категоричний імператив, що рішучо, безумовно, проти всіх, хочби й невольних сил, мусить в найкоротшому часі стати в кожній громаді українська школа з українськими вчителями. Ніяка українська дитина не сміє ходити до іншої школи як до української. Ніхто, рішучо ніхто не сміє в українській Галичині ніяким чином обиджати національних почувань українського населення чи співанками, чи маніфестаціями, чи іншими способами. При відповідній поставі українського народу ця справа дуже легка до досягнення. Цю поставу мусимо у себе викресати. Тільки більше поважно ставитися до наших обов'язків. Одноцілий, сильний наш фронт мусить виявитися повною чистою живловою силою і на полі українського шкільництва. Конскрипція, а тепер вибори дали нам доказ, що в нас є сила перекласти таку одноцілу, а таку високу культурну акцію. І така акція викличе до нас поважання і подив у цілого культурного світу!

Педагог.

Бувші арештовані! Перегляньте числа „Діла“ і „Свободи“, чи ви були подані у списках арештованих. Напишіть негайно до Редакції „Свободи“, як довго ви були ув'язнені, за віщо, в яких умовах, коли були перший раз переслухані, та в яких умовах перебули час у в'язниці.

Галицькі відносини.

Вісти з паяз кват.

Від одного студента, випущеного на волю довідуємося, що при переслуханні арештованих ставлять такі питання: „Хто убив Твердохліба? Чи належите до Української Студентської Ради? Чи належите до боевої організації? Хто організує повстання у Сх. Галичині?“ Очевидно, що ці й тим подібні запити ніяк не заспокоюють цікавості допитуваних в'язнів, за що їх арештовано і тижнями тримають.

В'язні сплять на каменій підлозі, санітарні та гігієнічні відносини низше критики.

У львівських арештах.

Нашій редакції удалося дістати список в'язнів, що перебувають в арештах у Львові. В тому списку занотовано тільки частину арештованих — доповнення подамо згодом. Всіх в'язнів у львівських тюрмах є тепер понад 2.500. В самих „Бригідках“ є 1.500 в'язнів.

Бригідки:

Келія 56: 1) Д-р Богдан Савчак, адвокат, Ширець; 2) о. Кость Блинський, Гуменець; 3) Степан Кшиш, ст. прав. Ширець; 4) Волод. Могильницький, директор каси, Ци-

рець; 5) Евстах Жук, канд. адв., Ширець; 6) д-р Омелян Козій, канд. адв., Сокаль; 7) о. Олекса Гоцький, Двірці; 8) Іван Кухта, проф. Імн., Мости Великі; 9) о. Гриць Мандзюватий, Грабенці; 10) Степан Романко, прив. урядн., Заліщики; 11) Михайло Метрипула, ст. прав. Цєблів; 12) о. Антін Савчин, Улавів; 13) Степан Смольницький, абс. філ., Цєблів; 14) Михайло Джуман, ст. прав. Махнівці; 15) Михайло Климчук, ст. прав. Тартаків; Келія 55: 16) Евзебій Вигнанський, 17) Михайло Козак, 18) Андрій Козакевич, 19) Ілько Бобенко, 20) Іван Волошин, 21) Антін Тягнибок, 22) Михайло Палажій, 23) Григорій Головач, 24) Михайло Каміцький, 25) Іван Коцюмбас, 26) Іван Вас, 27) Дмитро Заяць, 28) Яким Сліпак, 29) Андрій Пекар, 30) Павло Плювак; Келія 54: 31) Ярослав Корчів, 32) Іван Киприян, 33) Василь Яргимець, 34) Володимир Нарожняк, 35) Іларій Гриневський, 36) Степан Гриневський, 37) Михайло Гоцій, 38) Євген Микулович, 39) Григорій Хитрин, 40) Володимир Петришин, 41) Лев Дорожинський, 42) Юліан Цєлевич, 43) Іван Скрипчук, 44) Василь Головка, 45) Степан Мазич, 46) Степан Гримах, 47) Степан Козій, 48) Микола Молошак, 49) Михайло Кульчицький, 50) Омелян Костик, 51) Гриць Цимбала, 52) Петро Дуфанець, 53) Олекса Вапляк, 54) Грицько Шмагала, 55) Петро Тимчишин; Келія 52: 56) Волод. Кульчицький, 57) Михайло Кузик, абіт. семінар, Олешні, 58) Олександр Кузик, абіт. г. мн., Олешні, 59) Іван Стех, 60) Мих. Вигінний, 61) Андрій Костів, 62) Мих. Хомин, 63) Василь Стецьків, 64) Грицько Книш, 65) Мих. Синько, 66) Дмитро Марківч, 67) Мих. Кручківч, 68) Лев Ельмонт, 69) Дмитро Бучко, 70) Матвій Мацьків, 71) Мих. Марень, 72) Олекса Старовещкий, 73) Семен Гуцало, 74) Іван Паньчишин, 75) Сенько Галак, 76) Мілько Кінаш, 77) Кость Талопка, 78) Дмитро Балак, 79) Павло Захарків, 80) Мих. Милімух, 81) Мих. Крочак, 82) Вас. Турчин, 83) Петро Павляк, 84) Юрко Милімух, 85) Ярослав Левицький, 86) Андрій Бялий, 87) Ром. Титла, 88) Гавриїл Панасюк, 89) Степан Копач, 89) Богдан Зелений, 90) Зенон Зелений, 91) Ярослав Іона, 92) Теофіл Іона, 93) Вас. Дмитерко; Келія 45: 94) Іван Біль, 95) Мих. Кузьма, 96) Ілько Іваневич, 97) Волод. Підгорещкий, 98) Вас. Скалій, 99) Грицько Пришляк, 100) Іван Тутко, 101) Мих. Ковальчук, 102) Іван Ціпка, 103) Павло Рафальський. Разом 145. лише на II. поверсі по правім боці. Поліція має по другім боці 138., між ними діти

14. літні гімназісти; Келія 50: 104) Гриць Кукіль, 105) Степ. Поротько, 106) Мих. Гоцій, 107) Євген Микулович, 108) Волод. Петришин, 109) Григорій Хитрин, 110) Павло Лехович, 111) Олег Божко, 112) Іван Глушко, 113) Степ. Гуль, 114) Іван Іван Гуль; 115) Іван Терхальський, 116) Мих. Козорис, 117) Яцько Шалай, 118) Мих. Хмельк, 119) Вас. Кудрик, 120) Мих. Ружила, 121) Степ. Процик, 122) Вас. Лешківень, 123) Іван Сохань, 124) Петро Кузьма, 125) Степ. Лашин, 126) Вас. Журавський, 127) о. Мих. Стецишин, 128) Іван Нишій, 129) Ів. Полусиук, 130) Ів. Сажиниця, 131) Олекса Кавецкий, 132) Гриць Кузь, 133) Ів. Грицак, 134) Григорій Рибак, 135) Лесь Годованський, Мости Великі, 135) Гриць Балько, Мости Вел., 137) Гриць Глух, 138) Степ. Залізняк, 139) Мих. Савицький, 140) Филип Савицький, 141) Іван Сисак, 142) Данило Олексія, 143) Опеля Ваврик, 143) Павло Ружак; Келія 21: 144) Іван Борачок, 145) Іван Клебан; Келія 23: 146) Константин Баквич, 147) Франц Борис, 148) Теодор Глова, 149) Гриць Рибак, 150) Степ. Хіжак, 151) Станислав Світенько, 152) Юрко Милімух, 153) Вас. Чмир, 154) Вас. Козак, 155) Теофіл Іона, 156) Мих. Сатковий, 157) Павло Кушинський, 158) Іоаким Магун, 159) Ярослав Іона; Келія 31: 160) Ілько Босій, 161) Дмитро Чмир, 162) Іван Олійник, 163) Вас. Турчин; Келія 38: 164) Мих. Сухий, директор, Любеля, 165) Петро Петрович, 166) Вас. Кудрик, 167) Володислав Крупа, Любачів, 168) Волод. Іванець, учитель, Замок, пов. Рава Руська, 169) Гриць Лебидович, 170) Олекса Грабар, 171) Степ. Желіво, 172) Григорій Козак, 173) Абрагам Едель, 174) Ізраель Едель, Рава Руська, 175) Степ. Пшелзімський, 176) Теод. Матвіяс, 177) Ів. Кубачевський, 178) Ігн. Кубачевський, келія 33: 179) Кубачевський Михайло; 180) Зелений Зенон; 181) Крачак Михайло; 182) Павлів Михайло; 183) Чабан Матвій; 184) Милімух Михайло; 185) о. Стецишин Михайло; 186) Кочак Степан; 187) Заяць Степан; 188) Мацьків Микола; 189) Щирба Григорій; келія 40: 190) Зелений Богдан; келія 38: 191) Дмитерко Василь; 192) Лебедович; 193) Карманська ігд. Разом 214 лиш на I. і II. поверсі по правім боці від подвіря. Настрій назві між селянством дуже добрий. Ні голод, ні зимно не зломали їх, добре булоб, колиб Горожанський Комітет послав більше їди для замісцевих, бо до тепер було всього за мало, а арештантський харч дуже злий. Пр. д-р Ріпецький від днів не має що до уст взяти, келія 50: 194) Барабаш Василь, 195)

ДЕОНІД АНДРЕЄВ.

Письменники.

На перерві в театрі:

— Ах, як я радію, що познайомилася з вами!
— А леж пані!
— Дивлюсь на вас і думаю: ось він, справжній письменник! Аж мені дячно робиться!...
— Чому ж так пані?
— А ну ж шось напише? Ні, ні — я жартую. Але як я вам завидую! Бути письменником то велике щастя!
— О, так пані.
— Вилити на товпу, будити в ній кращі почування, приневольвати її переживати те, що переживаєш сам... ударити в серця з невідомою силою — так здається?
— Так, його таки здорово ударили, ребро мабуть поломали.
— Яке ребро? Я вас не розумію. Кого ударили?
— А кореспондента.
— Ах, ні! Я не про те. Впрочім я не буду вам перешкаджати. Бачу вашу задумчивість і розумію її. Ро-зу-мі-ю... До вас загощила Муза і я уступаю їй місце.
Письменник сидить в задумі і в'їдка щіпає носа.

З куточка його оглядають із жадібною цікавістю два молодики і перешіптують:

— Поглянь, як захмарилась його брови!

— О, яке величаве його чоло! Які дивні думки повинні родитись в його голові!

— Чи ти замітив зосередженість його погляду! Ті, що оточують його, для нього не існують, він цілий увійшов у творчу працю. Може бути, що в сучасну хвилину в його мізку родяться якийсь божеський плян великого твору? Може бути, що він, мов Гамлет, рішає одну з найстрашніших загадок буття? О, як би я хотів, пірнути в його думки!

Письменник щіпає носа... розсіяно поглядає на молодиків не доглянувши їх і думає: — Чи давати дві гривні дверникові, чи ні? Як дам, то доведеться до дому манджати пішком — а не дати — якось не зручно. Я так зроблю: з початку вдавнати, що хочу йому заплатити і навіть понизпорю в кишені, а тоді, як він одвернеться подавати одіж другому, я буцім то забуду і тихенько піду собі!

Безумовно тихенько... хоча можна і скоро — начеб то хтонебудь із знайомих був перед мною і я хочу його діднати. Навіть можна усміхнутись і кивнути головою. В

тім випадку добре бути з ким небути: можна палко заговорити про песу і навіть просто глянути дверникови в обличчя, але так ніби то не бачиш його. Впрочім можна і так: глянути на нього, усміхнутися такою широкою людською усмішкою, мов би ти переживав величезні людські емоції і не був спосібний заприїтати дверника і тільки бачив людей. Таж справді, він людина і чому я в ньому необхідно мушу бачити дверника? Йому напевно буде приємно, коли я усміхнуся до нього, дверники люблять коли до них хто усміхається.

Письменник згадує дверників усіх знайомих домів, де він буває і приходиться до висновку, що одні люблять як до них усміхатися, а другі ні.

Але я всеж таки усміхнуся; може бути, що він любить. Добре булоб, щоби він знав, хто я. А напевно не знає. Темний народ. Розуміється, що ліпше дати йому дві гривні. Дам, чорт із ними. Тільки не хочеться пішком іти, як втомився сьогодні. І в боці мене коле; мабуть нерви розгулялися. Давати дві гривні дверникові чи не давати?

До письменника підходить постукуючи завабленими елегантний пан у смокінгу. У нього шість мільонів, три підбороддя, чотири жінки, між якими дві майже законні і фабрика.

Витаються, при чому скорбна муза відлітає з чола письменника, воно стається ясне та чисте.

— Поважаний! — викликає елегантний пан потрясаючи руку — чекаю вашої книжки з автографом, необхідно з автографом! Виж знаєте, що я найбільший ваш поклонник!

Коли я читав вашу „Тугу“ у мене слюзи котилися (втирає вапашною хусточкою краплини поту) — Так чекаю книжки — не забудьте. Я навмисне купувати не буду.

Елегантний пан пливе даліше, потрясаючи животом, а муза вертає до письменника на ново.

„Всі мої книжки я роздав. Прийдеться добути рубля, купити книжку і післати; нехай ліпше візьме мене до театру. Тільки не треба про те говорити жінці. А не післати незручно. Пішло за тиждень, бо раніш у мене не буде рубля — а опісля зложу вину на слугу. Скажу, що забули вислати. Таж слуги завжди забувають, щоби їм не припоручив. Можна і на почту зложити вину. Але на слугу ліпше. Тимбільше, що я два місяці Маші не платив і вона справді може бути неточною. Цеж так природно. Взяла книжку, положила в кухні й забула. А кухарка бачила й не нагадала. Ні, це не гарно виходить. Кухарка не любить Маші і напевно

Хмизь Філімон; 196) Василяк Теодозій; 197) Пахолок Антін; 198) Курочка Гриць; 199) Даниляк Олексій; 200) Леськів Василь; 201) Кваснів Евстах; 202) Андрушин Степан; 203) Ткачук Матвій; келія 45: 204) Леховит Степан; 205) Козій Іван; келія 56: 206) Стронський Іван; 207) Михальчук Михайло; Келія 67: 208) Молодовець, учитель з Ахембілі. 209) студ. Вербовий; Келія 33: 210) д-р Нестер Пшепорський, 211) Дмитро Лазорко з Городенки, 212) студ. Іван Прокопів з Рогатина, 213) Петро Кривонюк з Воскресенець, 214) Михайло Генік з Коломийщини, 215) Павло Бабяк з Тернополя, 216) Сильвестер Пороцько з Куликова, 217) Лев Коник зі Львова.

Що дня прибувають до Бригідок свіжі транспорти арештованих.

В арештах при вул. А в Селі (Дефюз ва)

перебуває студ. Сидоракевич і Олекса Зілінський з Рудок.

По ідні арешти при вул. Яхвич.

Микола Шевчук студ. прав. Лотоцький гімназіяліст, Іван Цесюк (келія 8), Віктор Ткач студ. техніки (дего останнього бив комсар Кайдан по лиця і голові) і урядник Вішко. К. 33. Городецький Володимир студ. техніки Львів, Мох Олександр студ. фільозофії Львів, Жий Антін учитель Левандівка. К. 32. Голіян Роман співробітник "Діла", Скіра Козема студ. техніки з Мокротина. Кел. 30. Воробець Теодор студ. техн., Степура студ. техн., Носик академік, Тикор академік, Кел. 24. Коваль Володимир з Цинева, Самосій Король з Левандівки, Ліщинський. Кел. 23. Богачеський, Зубик Роман студ. універ., Когринович Олександр.

В арештах при вул. Баторія.

Студ. універ. з Тернополя: Василь Кордибан, Петро Вашик, Тадей Кучерішка, Теофіл Демчук, Степан Кордуба, Володимир Нічка, Богдан З-плітний.

Гімназіяльні ученики: Богдан Міхенко (ученик V. кл. укр. гімн. в Тернополі, обжаловує прокуратора в Тернополі о § 58. і § 5. динамітов. закону), Михайло Кордуба, Бачинський, Пуда Іван студ. прав., Чапак Антін заліз. робітник.

З Любачева: Іван Забавка, Іван Журило, Михайло Лалка з Камірки.

З Крехова: Іван Полуситок, о. Теодор Банах парох з Глинника, о. Андрій Гавришак парох з Боршовець.

пригадає. Нехай краще так буде: Маша поклати книжку в кухні, а в ту пору прийшов чоловік кухарки і забрав із собою книжку читати. Але він мабуть не грамотний? Ні, не йде! Наче з дитячого журналу. Чому мене в боці коле? Нехай буде краще так: "Маша взяла книжку"...

Підходить солідний пан. Письменник хоче втечи, але не устиг і радісно усміхається: Довгі устиски рік.

Пан: — Як я радий, що побачив вас. — Поважаний... Колиж оповідання? Передплатники негер пелівляться, требаж їм достарчити зловільця.

Письменник: — Оповідання? Так, за тиждень. Наневно може рачиш. Так, так... рачиш...

Пан: — А який заголовок?

Письменник: — Заголовок? Вибачте... Заголовок... Бачите, я ще хитаюся, бо заголовок буде, безчможно буде.

Устиски рік.

Пан думає: — Гарний гусак! Два роки минуло, як взяв триста рублів гонорару, а до той пори ані рядка. Вже передплатників соромлюся. Чи дати йому ще? Щоби з руки в руку: він мені оповідання, а йому гроші. Але з чого дати? Зачетами вже десять тисяч роздаю, а в касі сьогодні десять рублів

Голодана в березнянській тюрмі.

В березнянській тюрмі находяться від цього часу 191 в'язнів, котрих обжаловується в напрямі §§ 58, 65. і 89. зак. карного. Досі переслухано кількох в'язнів, пронімають без переслухання вже по три тижні. 8. XI. н. р. просили в'язні через своїх відпоручників п. презид. Винченца, щоби їх переслухано або випущено на волю, коли одначе їх прохання остало безуспішним, всі в'язні розпочали з днем 14-ого надоліста голодівку і заявили одному з наших громадян от що:

— Ми, політичні в'язні, люде невинні, заперті безправно в арештах окружного суду в Березянах, обжаловуємо з нинішнім днем проти того безправства голодівку, заявляючи, що в обороні нашої людської гідності постановили ми радше згинуть, чим сидіти в незаслуженому арешті. Заступство і оборону поручаємо устанавленому нами оборонцези д-рови Михайлови Західному, адвокату в Березянах, що тепер перебуває в тюрмі разом з нами.

Між в'язнями є 38 Українців з Березяниці, 36 з Підгасичини, 31 з Рогатинщини, 60 з Перемишлянщини, 6 із Ходорова, 13 із Бобрецьчини.

Стрий-Самб р.

З авторитетного джерела довідуємося, що на 2 тижні перед загальним арештуванням, відбувся в Стрию візд прокураторів, де уложено плян і спосіб арештувань. Зарядови в'язниць в Самборі припоручено знайти приміщення на 200 осіб. В дійсності є тут понад 250 осіб і все ще свіжі приходять. У в'язниці в Самборі приміщено по кімнатках призначених на 1 особу 5—7 осіб, де мало бути 3 приміщено 19 (понайбільше священики). Келії брудні, люде сплять мало на ліжках (звичайно 2 на однім вузькім), а переважно на цементовій підлозі, без сінника і без покривала приміщено політичних в суміш з інквізитами і засудженими, опісля дещо пересунуто. Келії замкнені що дня.

Арештування настувили на розказ команди державної поліції округу Львів без інтеренції старостів. Жандарми будили людей зі сну і забирали на станиці. Більше небезпечних заковували і предержували закутих в пивницях дець, два і довше. Ув'язнені в Дубанезичах п. Рудки на станиці у пивниці сиділи закуті по чотирох звиш доби, 25. X. в дзезля їх до Самбора. Тут не можна їх було розкути, бо ко-

мандант постерунку згубив ключ від колодки, треба було грубий ланцук розпилювати. Руки вже були почорніли, кайдани вілися в тіло; ще троха а було би наступило закаження крові. Жадному ув'язненому не показано наказу арештування, ані не сказано, за що його арештовано.

В пивниці на хандарській станиці в Півзівринні коло Комарча держано Дрезнека Степана з Повергова і Микитина Миколу з Колодруб через добу. Опісля його привели до канцелярії і жадали сказати, хто здирав афіши, де складки на українські боївки. Коли ніхто з них не знав що небудь відповісти, привязували їх ремінями до лавки, завязували голову сукном і бито, а властиво молочено до крові. Так роблено кілька раз. Били жандарми, а командант постерунку на те звірство дивився, а відтак і сам бив без милосердя. Тяжко побиті в'язні лежать в келії хорі. Спроваджено до них в'язничного лікаря д-ра Цюка і лікарів з міста.

Як причину арештувань подають жандарми факти, що обвинувачені агітували проти виборів, що хочуть відірвати "Ws. Malopolsk-y" від Польщі, уладжували тайні збо-

ри або бради (участь в тайних зборах (прим. деканальний соборчик), приготували повстання, казали дзвонити і стріляти, як вибухно повстання і т. п. В донесеннях на подано жадного конкретного факту, свідків названо фікційних з Познаня, Білостоку, Відня, померших або таких, що їх взагалі нема в поданим селі, або нема такої місцевости на світі. По виборах 5. X. н. м. приведено багато свіжо арештованих Українців, котрі не хотіли голосувати.

Ув'язненими обікується жіночий комітет, котрий достарчує харчі із складок та жертв родичів арештованих і українського громадянства.

Не дайте голодувати найкращим синам народу! Читайте списки тисячів арештованих українських громадян і спішіть з допомогою! У львівських арештах свіжо понад два тисячі Українців, для яких варить обідні кухня Комітету Допомоги політичним в'язням. Привозіть харчі до кухні: "Народній Дім" у Львові! Постачайте всіх харчевих припасів для тих, що в голоді і холоді сидять по польських в'язницях!

Після польських виборів у Сх. Галичині.

"Cud nad Bystrycą i Prutem."

Під таким заголовком пише "Дзєнік Людови" ось що:

Українці оголосили абстиненцію не тільки від участі в голосуванні, але від цілого виборчого акту, усуваючи своїх людей з виборчих комісій. Огже не десяткі, а сотки виборчих округів залишилися без громадянської контролі, що дало поле для попусу влади, старостів і для виборчих шапидлів.

Окрім масових арештувань, спроваджено військ.

"Голосування" тих, що не голосували, відбулося на бюрках у старостах. Акти голосування, т. є. картки і протоколи, котрі вже 6. XI. мали бути в окружних виборчих комісіях, з приводу тяжкої праці, яка тривала день і ніч у старостах, прийшли із чотиродневним спізнєнням.

В Косівщині, де Українці зовсім не голосували, ліста 8. дістала 2 мандати.

Обурення на такі поступки влади, зворушило до глибини чесних людей усіх таборів. Так дальше не

може бути: Коли серед Українців були люде, що бажали угоди і шукали доріг до співжиття, то ті насильства їм відкрили очі. Спалено останні мости.

Нехай польська суспільність знає, якими австрійсько-галицькими мегодами сфабриковано вибори у станиславівському воевідстві, як роблено штучно українські голоси для ліста 8.

Жадаємо переведення слідства! Воеводу Юристовського і злочинних старостів під ключ!

Вибори в тих двох повітах, станиславівського воевідстра, мусить уневажити!

Збарішчине.

Останніми часами в Зборівщині нечуваній терор, ревізії та арештування прибрали великанські розміри. При перших виборах 5. XI. 1922 р. в певній полові зборівщини українське громадянство участі не взяло. Поліція в день виборів розліплювала всюди відозви "Українського Хлопського Комітету" як в Мушині, Тростяниці, Маркополі, Ратичу. Тому, що шкіль там нема, а на кілька сіл є один свя-

і то залишились фальшиві. Почуваю, що лопну. Бігме гошу!"

Письменник думає:

"Якось не зручно — я навіть зарумянів. Ні, я йому безумовно напишу чорт його бери! Але за тиждень я не встигну. Требаж закінчити оповідання для "Сногіра", таж два рази зачет я взяв. А опісля для "Синиці" — інакше, то мене просто радушать. Стривай — у кого я ще брав зачети? (Рздумус) у всіх брав. О Господи! От говорять, що ще один журнал відкривається і тут повинно бути. А добре булоб мати рублів двісті. Ну, що я йому напишу? Була би думгати сюжет. Щоб то видумати? Дверник... Ні не годиться. О, Боже! (З тугю) Ну, що я напишу? Треба в ідею. Молодь любить мене, каже, що я ідейний письменник. Гарний той студент, що вчора приходив. І я був такий. Ідея, ідея, ідея. Що таке ідея? А про що я думар? Про дверника? Ні! Яка у мене сьогодні погана голова!..

Потирає рукою чоло, молодик в куточку з шенобою оглядаються.

"А остання моя річ цілком погана. Думка гарна, а виконана слабо; шкода, що я поспішився друкувати її. Взагалі мій талан упав. О, Господи, упаде..."

От зараз я нічого не можу видумати, а треба, конечно треба. Голова цілком не працює. Скільки я вчора м'яного чаю випив, скільки папіросів накурив, а до третьої години вночі тільки три сторінки написав. А таке драгте, що сьогодні в ранці було соромно читати. Може тому, що цілу ніч я не спав?

А може воно справді добра вишло? Ні, погано! Таж зараз видно! Три сторінки — цеж тільки п'ять рублів!

Треба завтра засісти ранці. Але що писати? Господи! Невже я випасає? (Студент від страху) Ні, то не може бути, цеж тільки нерви! Яж талановитий, то всі говорять.

Меніж тільки трицять літ! (З журбою) Трицять п'ять... а скільки мені жити... і завжди видумувати і завжди писати і щоби гарно було.

А як не зумію, як голова не видержить? (Студент; в уяві бистро проходить ролина, картини нужди, горя і маленька оловина куля, що засіяла у втомленому мізку) Ні — Бог дасть, того не буде! У мене погане здоровля і до того я не дійду. (Але куля і моток настирливо остають, глибока уязва, за яку критика хвалила письменника із жадливою правдивістю

творить картинку повільного упадку таланту і кишевого акорду у формі маленької кулі) О, Господи — дай мені не думати!..

Елегантний пан: — Позвольте, поважаний представити ще одного поклонника вашого таланту.

Письменник: — Я такий щасливий!

— Поклонник: — Повірте, що я щасливий! Ваш божеський талант!.. Устиски, устиски рук; молодик в куточку радіють. Письменник відходить. В гардеробі мімічна сцена з усміхами, підчас якої письменник виймає з кишені дві гривні, але не має, тільки стискає в руці.

Вдома:

Жінка: — Власник дому знову приходив і я сказала, щоби прийшов завтра.

Письменник: — Добре!

Жінка: Я тобі забула сказати, що Івася сьогодні кликав директор. — Як що не вирівнає завтра платні — говорив він — то я вас прожену! — Син — говорить — відомого письменника, а не може заплатити п'ятьдесять рублів!

Письменник: — Надя, я таж втомлений!

— Жінка: — А я що? Чи мені гаразд?..

Перекл. Ол. Вабій.

щеник, не було в силі протиділати жандармській агітації. До сього в день 23. X. 1922. виварештувано і так нечисленну інтелігенцію в місті Зборові і Зборівщині. В кожному домі відбулися ревізії. Через села проїжджали війська, які мали за завдання вести агітацію за списком ч. 26 і арештувати усіх свідомих селян. Так сталося. Арешти переведено, як сказано, в Зборові, Підгайчиках, Ярчівцях, Мшані, Озирній, Осташівцях, Лопушанах, Поморянах і Залізцях. Всіх відставлено до поліційних арештів в Тернополі, де їх держано через дві неділі в сувереч конституції з 17. III. 1921. Деяких випущено по виборах на волю, інші сидять на замку в Золочеві, куди їх перевезено як проф. Мороза, студентів Левіцького, Муровичів Ярослава і Степана, Маланчука, Мостенського і міщанина зі Зборова Кобилюха. Коли вибори до союму не випали по рецепті п. старости, староста бізвез війтів, щоби вони старалися направити ситуацію при виборах до сенату. І так в селі Тустоголовах голосувало лишень кількох латинників, хоча там є 1/3 латинників, а решта Українці гр.-кат. Староста бізвез війта і загрозив карами, коли не причиниться до доброго вислідку виборів. Села Метенів, Махнівці, Торгові, Богутин, Жатиня, Сервіри, Ярчівці, Підгайчики, Кути й інші цілковито не голосували. В інших громадах були випадки хрунїяди і так в селі Яшківцях Данило Мних, був агент "Дністра" і Гринько Чорний, засідали як комісарі виборчі і голосували остентаційно на хрунївську лісту. Селяни гідно їм відповіли і не пішли до виборів, в Сервірах вславився виборчим надужиттями виборчий комісар Галай Іван, який за всяку цну хотів перевести вибори, щоби опісля стати війтом. Се одинокий селянин в селі, що наніс ганьбу своїм співмешканцям. В сам день виборів до сенату жандарми ходили до учителів і намовляли до голосування, щоби вони, як польські урядники, що за польські гроші служать, давали гідний приклад селянству. І так намовляв до голосування постерунковий поліцій в Поморянах п. Галамая, учителя в Махнівцях, п. Стойка в Торгові, в Жабніні п. Стельмаха, а поліційант зі Зборова п. Махуха в Метеневі. Та селянство знова солідарністю засвідчило своє становище до виборів і не пішло, як переліше. А села які Пліснани, Мунилізка і Беремівці, як першим разом скрунили, процентово відтягнулися від виборів.

В сих селах з місцевої інтелігенції не уважав ніхто за відповідне пояснити значіння виборів і нашу поставу і се було причиною частинної хрунїяди. Села, як Млинівці і Грабківці під терором поліції, яка виганяла до виборів, також частинно взяли участь в голосуванню. Священик і деякі місцеві інтелігенти не протиділяли сій акції. Сам Зборів держався знаменито, хоч далось би багато сказати на адресу нашої інтелігенції.

Недавно переведено знова ревізії у о. Крохмалюка з Підгайчик і п. Тимкевичевої зі Зборова. Опісля їх арештовано. Арештовано також Василя Редьку і Миколу Зварича, обох селян з Мшаної, яких відставлено до Золочева.

Зборівський.

Живітщина.

В редакції "Свободи" явився каліка інвалід Григорій Смага з Дорошова великого коло Куликова і розповів страшні подробиці знущань жовнірів з 6. полку уланів (з Жовкви) над безборонним населенням.

До села Дорошова вел. приїхав в суботу, перед соймовими виборами відділ польської кавалерії з підхорунжим. Жовніри кинулися по хатах, викидали селянські коні із стаєн і вводили свої. Коли Павло Ошпко запротестував, жовніри кинулися на него з шаблями і тяжко побили. В селі настав перестрах.

Казали варити собі обід, забираючи кури, гуси, масло і розбивали при тім замки. Вечером гонили людей, не дозволяючи йти селом. В неділю, в день голосування, ніхто не явився перед комісією кромі кількох Поляків і їх жінок. Озлоблені жовніри затурили нещасного каліку воєнного о двох палицях Григ. Смагу до стайні на похідстві і там зажадали від него "броні". — "То моя броня" відповів інвалід — показуючи дві палиці. Жовніри кинулися на него, звалили на землю і на наге тіло дали 25 б'яків до втрати притомности. То саме сталося і з госп. Лісковацьким. Жиди коршмара затурили також до стайні і дали йому 25 б'яків "за політику". Відіжджаючи кинулися жовніри на рабунок. Не устоялися перед ними зэмки. Забрали асьо що попало в руки. Іван Джура мусів в неділю молотати для коней овес. У Софії Гудз взяли 100 к. вівса і 4 гуски, у Рас, Кальмука нові чоботи і т. п. На приходстві забрали кури, качки, індки і овес. Із селян ніхто не голосував, — на віг три члени комісії і ті не голосували.

Побитий Григорій Смага вїнісся до військової прокуратурі, до староства в Жвкві та начальника польської держави Писудського з жалобою, заскарживши в повітовому суді в Куликові команданта дотичного відділу.

В Дорошіві малім голосувала тільки учителька. В Гребінцях жандарми виводили людей із хати силою. В Арташові голосували лише двірські форзали. В Нагірцях ніхто. В Зіболках голосував також лише дідиць зі своїми форзалами. Його лісова служба відказалась від голосування мимо погроз, що викине їх зі служби.

Ожуг Півдальський.

В с. Задичівці коло Півдальського голосували при виборгах тільки Поляки. На 965 осіб управнених до голосування, віддано 296 голосів.

В с. Мислові на 603 виборців віддали голос тільки 135. Цілий судовий округ Півдальський з війком села Кличовець, збойкотував вибори як слід.

Ковдруки пз Іг Рудки.

В день виборів 5. XI. зявилось в нашій селі 15 жовнірів в цілі нагінки до голосування. Арештовано: Козловського нар. уч., Давида Якова техника, Микитина Миколу, Калебзя Семена селянина і Івана Матвієва селянина літ 60. Всіх арештованих вивезено до Самбора. Микитина Миколу побила поліція на постерунку.

Комісія виборча складалась з Поляків, як лісногого Вислужного, Шторха, Стельмаха Войтка і 2 ох селян. Наслапі жовніри ходили в дець виборів з хати до хати і лайкою, погрозами, бійкою та арештами змушували людей до голосування. Лісничий Вислужний з лісними розносив по хатах картки з ч. 8. Мимо терору Полякам не удалось зїгнати до урни всіх виборців. На жаль священик о. Сапрун не поінформував збаламучених селян в справі виборів, ішов на руку виборчим гнєнам.

Паворів повіт Рудки.

В зязаку з виборами арештовано: Маланчука Василя, Древняка Степана, котрого побито, Кузика Івана, котрий від побоїв лежить до сьогондья хорий і Трипільського, котрого рівнож побито. Всіх арештованих відвезено до Самбора. Сільський поліцай Бубела Петро ходив з хати до хати та бізвез селян до голосування, та грозив карою 20.000 мп. Жандарми голосили рівнож, що хто не піде до виборів, той буде арештований і вивезений до Вадович до тяжких робіт на 6 місяців. При виборгах голосувала Вілчківна Константина учителька, Українка, і дахто з селян. Дня 12. XI. були ті самі методи, що 5. XI.

Городеччина.

Любін вел. В часі виборів дня 5. листопада ц. р. прийшла одна компанія війська. На 1349 управнених до голосування віддали Жиди на лісту ч. 17. — 76 голосів. Інші лісти одержали 48 голосів а ліста ч. 24 тільки 1 голос. Українці ні оден чоловік не явився до виборчої урни. Навіг латинники Поляки в більшости здержались від голосування.

Любін малий і Косовець ніхто не віддав ні одного голосу. 8. голосів дала польська комісія. В дець перед виборами, перекийчик лісничий Антін Мендик скликав громалян с. Любіня малого і агітував за лістою ч. 8. причім грозив, що прийде війська, та буде кзатирувати у тих, які не підуть до голосування. Всеж таки селяне в дни 5. листопада виявили повну політичну зрілість і солідарність. Ні оден чоловік не пішов до виборчої урни.

Села Поріче грунт. і Поріче Любінське не віддало ні одного голосу. Всіх голосів було 8, які дали два жандарми, два члени комісії, дві учительки.

Завидовичі віддали 10 голосів. Навіг латинники не йшли голосувати.

Старосамбірщина.

В селі Стрільках арештовано перед виборами Василя Лабича, Стаха Прокопика і Василя Яворського, яких відставлено до Самбора. Дня 2. листопада прийшла до села одна шкедрона кавалерії і закватирувала по два коні у кожного господаря. Парохом о. Юл. Слонському дано 7 коней і 7 офіційрів. Дня 5. листопада до виборів люди не хотіли йти, хоч війг Олекса Копач кричав по селі, що хто не буде голосувати, дістане 10 коней. Крім того бігало по селі чотирох поліційантів. Але люди трималися твердо. Вечером кинулось по селі вже й військо, дозволило людям і силоміць тягнуло до виборів. Арештовано при тім Ілька Буцяка, Василя Буцяка і Василя Калька за опір.

При виборгах до сенату дня 12. ц. м. населення також здержалося від голосування. Вечером командант постерунку з трема жовнірами ходили від хати до хати, арешту-

вали людей і водили під багнетами голосувати. Але й тим способом не здобули багато голосів. Рівночасно ограблено село до чиста. Дня 6. падоліста улани зробили прогульку до сусіднього села Тисовиці і привезли цілі міхи курей, зрабованих у селян.

Гадзівщина.

Дмитрів. При виборгах до союму було управнених до голосування 1164. Голосувало на лісту ч. 1. — 124, ч. 17. — 37, ч. 8. — 21. Голосували мазури кольоністи, Жиди і місцеві Поляки (двір з поснаками і учителі). Українці і латинники мимо шаленої агітації не голосували ні оден. З Мазурів 58 не голосувало, бо не мали в чім прийти будучи босі і голі.

При виборгах до сенату управнених до голосування було 860. Голосували на ч. 1. — 40, ч. 8. 14. Самі мазури і місцеві Поляки.

Яг агітували.

В Роздолі ксьондз польський Аполінари Роман ужив в костелі проповідниць як агітаційної трибуни в відки сипав погрози та закликів до виборів, той самий ксьондз ужив сестер місцевого монастиря для агітації. Сестри грозили в приватній школі дітям, що проженуть учеників зі школи, коли їх батьки не підуть до виборів. В той спосіб погрожувано особливо українським дітям.

Мостыщина.

Вишенка. До голосування гбнів людей жандарм навіг пізно вночі, по 9. годині. Кричав на весь рот: Hej banda, podpalacie! do wyborow! Комісар виборчий Врлів (мазур) заглядав, хто на який "номер" голосує. Голосували також одні за других. Приміром: Анна Думак голосувала за свого брата Івана, який не хотів йти.

Присилайте датки на політичних в'язнів до Тов. "Краєвий Союз Кредитовий", або до Тов. "Дністер" з допискою: на в'язнів! — У Львові є понад дві тисячі арештованих Українців! — В першу чергу найблища рідня і села повинні прийти з допомогою!

Вибори до польського сенату.

Пр попереднім підрахункам результати виборів до польського сенату по всім воєводствам за винятком всеудств волинського, воградського і білостоцького виглядають так: 393 мандатів одержали список ч. 1 — 12, список ч. 2 — 7, список 23 (визволене) — 6, список ч. 7. (нар. роб. парт.) — 2, список ч. 8 — 38, список ч. 15 — 11, список ч. 24 — 1, Жиди 4. Результати виборів по кресових всеудствах мають кількість мандатів бльока національних меншостей. Результати польських виборів у Східній Га-

личині такі: Львівське воєводство дано чотирох сенаторів списку ч. 1, трьох — списку ч. 8, двох — списку ч. 24. В тернопільському воєвідстві людочів одержали два мандати, хієна — два й Жиди — оден. В станіславівському воєвідстві вибрано двох сидеків, одного пєпєса й одного Жиди.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

До виборів на Волині.

Робота Хієни.

Вісімка, бажуючи здобути на Волині українські й російські голоси, пробувала провадити акцію між українською й російською людністю. Ця її акція в високій степені характеристична для вияснення тих позицій, які вона займає до української справи. В цілях придбання українських голосів хієною була випущена відозва ломаюю українською мовою. Окрім того, що відозва видана українською мовою, з неї нічим не можна встановити, що вона звернена до українських виборців; не уживається навіг назва національності виборців, до яких звертається; нема жадної згадки, що хієна має обороняти українські національні потреби. Натомість з угоди завязаної між російськими виборцями і хієною видно,

що хієна приняла зобовязання: 1) не перешкаджати розвиткові російських низчих і середніх шкіл й провадити боротьбу з усіма елементами в державі, які будуть тому стояти на заваді; 2) піддержувати змагання до заховання в чистоті православної церкви в Польщі (боротьба з українізацією — Ред.); 3) допущення російської мови у всі місцеві державні установи.

Павля в арешті.

З українських послів, вибраних до союму з Волині, перебувають в арешті в Ковлі Марко Луцкевич. в Острозі Павлюк.

Селянський зїзд.

В неділю 29. жовтня в Кремляні мав відбутись зїзд, скликаний

Українським Виборчим Комітетом. З рана поліція поставила патрулі й застави на всіх шляхах й перевіряла документи у всіх селян, які їхали на з'їзд.

Тих, що не мали документів, завертали назад. Не зважаючи на всі ці заходи на з'їзд зібралось понад 500 делегатів. На зібранні був присутній делегат поліції, який дозволив з'їзду розпочатись, але через якусь годину з'явилось, що він згідно з телефонограмою повітового старости мусить з'їзд розпустити. При цьому представник поліції сам же констатував, що на з'їзді не було нічого злочинного. З'їзд вибрав делегацію, яка мала перебалакати зі старостою й добитись дозволу з'їзду, але даремні були заходи делегації розшукати старосту; він, не бажаючи очевидно, балакати з делегацією десь

зник. З огляду на це з'їзд довелося припинити. Учасники з'їзду розійшлись, проспівали „Заповіт“ і „Ще не вмерла Україна“, з окликами: „Нехай живе міщадятка“, і „Слава догготерпеливому селянству“. Про заборону з'їзду послано телеграми міністру внутрішніх справ, міністру юстиції, генеральному виборчому комісару і волинському вояводі.

Вп. Передплатами в Чехо-Словацькій присимості скла-дати передплату за наш часопис в Банку Чеських Лекційів в Празі на ім'я Видван. Спільни „Шіло“ у Львові, з нас повідомити лекційісію. — Адміні-страція.

пенка і п. Коберського присутіями прийнята одноголосно довга резолюція, якої на жаль, в цензурних зглядів не можемо переказати. Могутнім „На пора, не пора...“, відпові-нім присутіями, закінчилось свято, яке дуже причинилося до піднесення духа емігрантської колонії.

Шліть жертов на будову пам'ятника на могилі Леоні Мазтевича до Пов. Тос-а Кредитового „Віра“ в Раві Руській.

Протестуючі збори у Відні.

На зборах українських робітників пера під проводом д-ра Бол. Кушніра, скликаних з ініціати-ви Союзу Українських Журналістів і Письменників 9. листопада у. р. у Відні в справі надужити доконуван-них польською владою над українським культурним життям і його ді-ячами, ухвалено одноголосно сліду-ючі резолюції:

Історія „хлопського кандидата“.

Дня 25-го вересня у. р. хтось підпавши спіжок пішениці Дмитра Галушняка в Баридові, пов. Радехів. Згаданий Дмитро, чоловік розгуль-ний і розтратний, не має симпатії у селі. До того живучи на кредит, має багато вірителів. Міняючи кожні, не має часу на розрачування зі своїми вірителями. Як загально говорять, один такий віритель знайшов нагоду критичного вечора розрахуватись з Дмитруном „Тетевлюком“ і під-писав йому „когута“.

Командант постерунку в Синь-кові, Якубас, будучи дня 1. листопада на оглядинах школи, оцінив її на 10 клп і знайшов винувника під-палу в українським саботажі. Напи-сав про свій винахід цілому світову у „Wiek Nowim“. Вичитав се неби-щик Твердохліб і зрадів вельми. Відкрилася нагода зробити з жерт-ви „саботажу“ кандидата на посла. Посилає стже дня 8. жовтня полі-ційного агента до нашого Дмитра, щоб він обов'язково явився у нього дня 12. жовтня, подаючи свою ад-ресу і адресу „Sprawy ludowej“, Lwow, 3-go Maja 12. II., з тим, що заплатити йому відшкодування. У-мовленого дня посилає навіть по-дшого Дмитра свого агента на да-рець. В себе в хаті розважає при-гнобленого мужика, обіцяє гроше-ву підмогу і радить, що треба лиш зголоситися в кандидати. Нещасна жертва вимовляється, що він хорий. „То нічо, сказав п. Твердохліб — відстанете гроші і будете мати за що лічитися“. — Остаточно добили торгу на вул. 3. мая, де „кандида-тові“ виплачено 300.000 мп., як за-чет. — Ще раз тільки приобіщали дати і наш Дмитрун розписався на зголошення своїй кандидатури.

Від хвилі смерті п. Твердохлі-ба сон його не береться. Хоч спус-кає з припона 4 собаки, все ще мепевний свого завтра, йде по раду до п. Вержбіцкого, виборчого комі-саря в громаді. Яка була рада, не знаємо.

Однак дня 25. жовтня появили-ся в селі два слідчі агенти, як при-

бічна сторожа пана кандидата. Дня 26. жовтня один з них представив пана кандидата старості в Радехові. Пан староста ласкаво поклонив на-шого кандидата по рамени, успоко-їв його і запевнив, що забезпечить його перед всіма супостатами своїм могучим кулаком. Почувши на собі теплу панську руку, наш кандидат зачинає виборчу кампанію.

Перші подвиги барлівського кандидата були такі: Дня 1. листо-пада о год. 8. вечером в хвилі, ко-ли місцевий душпастир о. Василь Пришляк одержав пошту, вдерлось до його хати 5 поліцаїв з агентом на чолі і агент зажадав видачі ли-ста, який о. Пришляк одержав з по-шти. Коли о. Пришляк відказався його видати, переведено основну ревізію, яка тривала до 1. год. вночі. Знайшовши остаточно цей лист, заарештовано о. Пришляка і його слугу Анну Долайчук і відста-влено до Радехова.

До річи треба додати, що зга-даний лист адресований до „gr. kat. urzędu parafialnego w Baryłowie“, це невдача проба противборчої відозви, ніким не підписаний, з за-головком до „Сільської і міської інтелігенції“, з датою 28. жовтня є чистою провокацією. Лист цей при-віз сам п. командант і вручено йо-го тоді коли вже була від порогом поліція. Необретний агент вигово-рився взаранні, że ksiądz będzie w-gezstowany, ale ag dostanie list.

Такий лист підсунено і місце-ному учителю Павлюкови, якого рівнож арештовано в хвилі доручу-вання. В Радехові випущено дня 3. листопада уч. Павлюка і Анну До-лайчук, а о. Пришляка відставлено до Золочева.

Присилайте жертов на будову пам'ятника ІВАНА ФРАН-КА до Красного Союзу Кредитового Львів, Ринок 10., ч. бил. нп. 40.000.

Кріза німецького кабінету. „Neue freie Presse“ доносить, що канцлер Бірт має замір утворити новий кабінет при офіційній участі німецької народної партії, та при співпраці німецької соціал-де-мократії. Обидві соціал-демократи-чні партії і центр будуть творити коаліцію. Та сама газета доносить, що соціал демократи не є протинці у-творенню Великої коаліції. Як щоб це удалося перевести, то внутрішнє становище Німеччини покращалоб.

РІЖНІ ВІСТІ.

Кріза німецького кабінету.

„Neue freie Presse“ доносить, що канцлер Бірт має замір утворити новий кабінет при офіційній участі німецької народної партії, та при співпраці німецької соціал-де-мократії. Обидві соціал-демократи-чні партії і центр будуть творити коаліцію.

Та сама газета доносить, що соціал демократи не є протинці у-творенню Великої коаліції. Як щоб це удалося перевести, то внутрішнє становище Німеччини покращалоб.

Плани Муссоліні.

Як доносить римська преса, Муссоліні заявив представникови париської газети „Journal“, що його уряд має замір відібрати від пар-ляменту деякі його компетенції і передати їх професіональним орга-нізаціям. Муссоліні признав, що він противиться виборчому праву жі-нок і державного монополію. Зая-вив також, що державні урядники не матимуть права страйкувати.

Перед виборами до Англії.

З Лондону доносять, що там прийшло до заворушень на тлі пе-редвиборчої агітації. Коли Черчіль промовляв на одних зборах, його противники перервали його промо-ву і принесли виїти в салі.

Президент Латвії.

П. А. Т. доносить, що латиш-ський сойм більшістю голосів ви-брав давнього президента на даль-ші чотири роки.

Султан мусить абдикувати.

Згідно з донесеннями із Кон-стантинополя, великий везир Тейфік

паша мав довшу конференцію з представниками уряду. Порішено, що султан мусить абдикувати.

Керзон і Поанкаре.

Французька преса повідомляє, що відносини між Англією і Фран-цією дійшли до повної гармонії. Керзон згодився відбити конферен-цію з Поанкаре і в тії цілі він виїздить до Парижа.

В Константинополі.

„Reuter“ доносить, що поло-ження в Константинополі досі дуже поважне. На днях має бути оголо-шений стан облоги. Напруження між військами союзних держав і насе-ленням зростає.

Безробіття в Познані.

Згідно із статистичними даними, в Познані панує велике безро-біття. Начислено в самім Познані 5300 безробітних.

Політичний замах в Софії.

Із Софії доносять, що там за-мордовано представника російсько-го Червоного хреста Андреева. Йо-го замордували офіцери з армії Вранглія. Замордованого Андреева підозрівали в участі в тайних ор-ганізаціях, що мали на меті усунути Вранглія.

Замах на Шлезьку.

З Вроцлава повідомляють, що невідомі особи виконали замах на провідника центрової партії Горіш-ного Шлезьку Улічку. Замах вико-нано підчас подорожі Улічка авто-мобілем. Замах був не вдалий, а справники зникли без сліду.

Свято 1-го листопада на еміграції.

(Лист з Под'єбрядів, Ч. С. Р.)

1-го листопада у. р. українська колонія в Подєбрядках святкувала день визволення Західних Земель України. У святі приняла численну участь вся колонія, явились також і гості — місцеві громадяне. Після відкриття свята студентом Госпо-дарчої Академії Пителем Ол. від імени Організаційного Комітету, ви-брано почесну президію в складі: ректора Академії п. проф. Шовге-ніва, б. члена Центральної Ради п. Русову Софію і члена Національної Ради З. О. У. п. Безпалка Осипа. Виголошено два реферати: по укра-їнськи п. Терлецкий Маркіян — про розвиток політичних відносин в Східній Галичині за австрійських часів і хід визвольної боротьби, та по чеськи: п. Коберський К., кот-рий зясував дії визвольного руху

і змагань українського народу. З привітанням виступив Голова місце-вої Мійської Управи п. Кротохвіль. Порівнюючи змагання Чехів і Укра-їнців до визволення і власної дер-жавности, висловив віру, що укра-їнський народ досягне свою мету як здобув собі самостійність чеський народ, і що як рівний член славян-ської сімї приложити свою могутню силу до розвитку славянської куль-тури і вселюдського поступу. Даль-ше промовляли: п. Русова Софія, про необхідність національної єд-ности у тяжкій визвольній боротьбі, п. Безпалко Осип про сучасний ста-на всіх українських землях. Після подяки гостям п. Головою ректором Шовгенівим, студентський хор ви-конав національні гимни.

По коротких промовах п. Іва-

Страйк в Німеччині.

П. А. Т. доносить, що в Кольоні, в Лісельсдорфі і інших містах Німеччини вибух великий страйк та кривава сутичка між жандармами і комуністами, при яких багато осіб арештовано, поранено і вбито.

Із свідцької Росії.

Совітська преса доносить: „На конгресі комуністів, після промови Зіновєва прийнято резолюцію, силою якої всі постанови Виконавчого Центрального Комітету обов'язують всі комуністичні партії. Після того виголосив промову Ленін. На 20. грудня скликується всеросійський конгрес совітів“.

Справа участі саксонських комуністів у правительстві.

Управа соціалістичної партії постановила вивести комуністичну

партію вступити до правительства. В зв'язі з цим „Роте Фане“ оголошує услів'я саксонських комуністів, на яких згодилися би вони взяти участь у робітничому правительстві. Не є правдоподібне, щоб саксонська соціалістична партія прийняла ці услів'я, бо вони противляться саксонській конституції.

За незалежністю арабських країв.

„Таймс“ звідомляють із Каїро: Арабські делегати з Палестини, котрі свого часу переговорювали в Лондоні з представниками англійського правительства, відіхали до Царгорода, щоби відси їхати до Ангори. Ціллю цієї делегації є домогатися від Кемаля Паші, щоби національні представники в Лозанні держалися народного договору, який домагається незалежності всіх арабських країв, що давніше належали до турецької держави.

згідні не то з правдою, але з прийнятою в таких організаціях устроєвою системою, що рішуче не можна ні на хвилину припустити, що він мав з тою організацією що небудь спільного. Відки взялися в руках п. Таха назвиська „членів“ конспірації? Річ проста. Усі імена взяла поліція з відозви, якою скликувано студентський зїзд на день 1. липня 1921. р. Ані одної особи менше ані одної більше хиба з додатком самого Штика, Федака, який „мусить там бути“ коли виконав атентат та п. Секрет, який, не відомо уже як там опинився. Оборонець внясноє далі проблему „псевдонімів“ мнимих членів „Колегії“, які були в дійсності псевдонімами не людей а окружних команд військової конспірації. То був би добрий жарт п. Штика, як би не його трагізм. Наслідком того „жарту“ з'явився на лаву обвинувачених цілий ряд найкращих членів української, ідейної мови.

Поділ Львова на „боївки“ нахочить у оборонця маркантно факхові освітлення. Оборонець завдав собі труду зробити те, чого не зробила ані поліція ані суд, які число 22, подане Штиком, привили вповні безкритично. Тимчасом оборонець, провіривши найдені у Штика вирізки пляну міста Львова, прийшов до переконання, що Львів поділено не на 22 а на 16 районів. Поділ цей під стратегічним оглядом виявляється навіть для ляка фатальним. Виявилось, що Львів поділено на нерівні часті, які мов на сміх противорічать елементарній стратегії. Великі шматки міста з багатьма важними військовими і стратегічними об'єктами йдуть в парі з малими, в яких нема нічого важного під військовим оглядом. І це є доказом того, що поділ мав иншу ціль, аніж підсуває йому це п. прокуратор. Провідною думкою цього поділу було улегчення праці тим, які піднялися збирання складок на українські цілі. Середущим, густо заселеним частинам міста, які з того приводу обмежено до мінімального обсягу, відповідають обширні слабо залюднені периферії.

На підставі своєї промови оборонець умотивовує психічний стан обв. Штика, в якому він складав свої поліційні та судові з'явлення; головним мотивом перебрання вини на себе була у Штика приязнь до Ст. Федака, якому хотів він ратувати життя. Перенятій тим почуттям Штик говорив безперервно неправду аж до моменту розправи. Штик був власне тим, що закритиз і поширив слідство в наслідок чого не відбувся наглий суд над Ст. Федаком. Розправа виявила, що акт обвинувачення опертій на фантастичних з'явленнях Штика є зле уфундований, що за Штиком нема ні тії вини, супроти чого оборонець вірить, що йно клієнт буде звільнений з обвинувачення.

НОВИНКИ.

— **Кенелітата.** Останнє (15) ч. „Свободи“ сконфісковано за частину вступної статті, за передрук документу про диктатуру у Сх. Галичині; за рубрику: „Після виборів у Сх. Галичині“ та за малий фей-етон „З дорості життя“.

— **Кенелітата „Б днка“.** Останнє число „Буляка“ сконфісковане майже у цілості.

— **Кавеза гульня.** Дня 13. XI. при вул. Городецькій ч. 9. підчас нічної гульні прийшло до бійки, підчас якої тяжко поранено ножами Борсука і Марковського, та Юлію Шабалос. Цей останній виколоно ножами очі.

— **Арештування в возибригга пєсла.** Арештування поліції арештувала комуністичного посла вибраного в Домбровському Базейні Стефана Рибаного.

— **Ветеран.** Останнім часом в м. Коломиї повилось кілька невідомих — підозрілих осіб, які ходять

Год. 11:45 предсідник зарядив павзу.

В обороні обв. В. Кучабського стає д-р Евни, який стверджує, що його попередники в великій мірі облеглили завдання дальших оборонців, однак з огляду на те, що над тринадцятьма людьми уноситься марево карі смерті, оборонець вважає своїм обов'язком вичерпати усі засоби оборони своїх клієнтів. Обв. В. Кучабський, як публіцист, не брав участі в публічному життє. Акт обвинувачення позбавлений всяких конкретних закидів у відношенню до В. Кучабського. Обвинувачений В. Кучабський був автором реферату на студентському зїзді, в якому закликав молодіж до праці на зрзок Чехів, щоб в соняшній момент визволення станути зрілою нацією. Цей реферат міг здобути обвинуваченому видне становище серед студентства, але він не брав в його життє ніякої участі. По атентаті і арештуваннях Кучабський не укривався і хоч був близько Чехословацької границі, не вважає за відповідне втечи. Одиноким „злочинцем“ обвинуваченого була хиба участь в політичних дискус'ях, алеж дискус'ями чи резолюціями ніхто держави не завалив ані не збудував. Самож поставлення питання дотично головної зради аж в трьох нюансових формах, юридично доказує, що акт обвинувачення позбавлений основ. Є це питання жеребу: винен невинен. Панове! це на торговця, це суд!

В слід за тим оборонець обговорює політичне тло процесу.

З огляду на важність подвійних тверджень мусимо на цьому місці зрєзгнувати з побіжного протоколу, з тим, що в свій час буде оголошений на другому місці нашого часопису точний стенограм поліційної промови д-ра П. Евни.

По павзі починає промову д-р Я. Олесницький в обороні обв. Яремійчука. Обвинувачений Петро Яремійчук належить до той групи обвинувачених, яким позірно закидається тільки один параграф. Всеж таки за той параграф передбачена кара смерті. Є це злочин головної згл. державної зради який крім Яремійчука відноситься до усіх обвинувачених. Вони мали поповнити його через належання до тайного товариства з вигідними цілями. Щоб відпавити закид цього злочину розсповує, оборонець об'єктивні твердження про стан східно-галицького питання на міжнародній арені, яке виключає примінення закиду головної зради до обвинувачених.

З огляду на технічні труднощі подамо промову обор. д-ра Я. Олесницького в парі з промвами попередників в стенографічному протоколі.

Год. 2:30 мин. обор. д-р Я. Олесницький говорить далі.

З останньої хвили.

Троцес Ст. Федака і тов.

XIX. День розправи.

Львів, 16. XI. 1922.

Першим забирає слово оборонець обвин. Штика д-р С. Шукевич, який внясноє психологічні мотиви з'являнь свого клієнта, які обтяжили в різній мірі його і його товаришів.

Два типи людей. Штик — молодий хлопець, який не вміє зложити довшого речення як „так“ або „ні“. З другого боку амбітний сліпий поліційний урядник про бомбастичність стилю якого ми мали нагоду переконатися. Сам слід. суддя р. Ангельскі висловився, що Штик ексцентричний тип, якого з'являнням він не міг згодом дати віри.

Свідок Скішинскі навів важний момент. Він сказав, що Штик заявив охоту взяти усю виню на себе, щоб тільки його батьком не зроблено кривди...

Оборонець переводить порівняння поміж поодинокими протоколами Штика. На розправі не відступив Штик ні на йоту від з'являнь зложених на поліції безпосередньо по арештуванні. Щойно пінітище перед п. Гахом, молодим, амбітним урядником „роз'являється“ Штикби язик до таких неймовірних фантазій. Оборонець наводить момент зі славним „льосуванням“ при „співучасті“ п. Залужної, яка ад нос мала прийхати з Заланова до Львова. Залужну арештувано. Тимчасом слідство виявило, що Залужна не брала і не могла брати участі в „льосуванні“ не виїжджаючи в Заланов. Доказом того факт, що п. Залужна, яку Штик зробив співучасницею атентату не засіла на лаві обвинувачених.

Так жеж фантастичними виявились з'являння Штика дотично п. Демидчуківної, що мала бути в „порозумінню“ з Федаком.

Демидчуківну арештовано але по переведенні слідстві випущено на волю і не обнято актом обвинувачення.

На кілька днів перед атентатом появився у Львові нікому не знаний чоловік — полк. Секрет. Того чоловіка іменував „Штаб членом Нач. Колегії“ а крім сього казав йому дати Федакови револьвер для виконання атентату, брати участь в „воєнній нараді“ і т. д., а мимо того п. прокуратор не вважав за відповідне обвинувачувати п. Секрета, який до пінні господарить собі спокійно недалеко під Львовом. Не позбавленим фантазії було з'являння Штика що до особи „Янкевича“ чи „Якевича“ з яких один чи оба разом мали бути шоферами автомобілю, котрим мав втікати Федак по атентаті. Сама поліція не нашла основ на придержування їх в в'рештах. Якжеж „кіново“ виглядають з'являння Штика про „українську муніцію“ словану в гробнищях на Личаківському цвинтарі... Поліція

перевела пошуківання і не нашла нічого...

А тепер питання: Чи можна на з'являннях одної особи, з'являннях, яких частина виявилася неправдивою, опирати обвинувачення цілого ряду людей, цвіту української молоді? Ні! Обговоривши з'являння Штика, які виявились неправдивими, оборонець переходить до з'являнь, яким п. прокуратор повірив. Виказує нелогічність з'являння про „пробу револьвера“ Федаком в з'являнні з твердженням про „льосування“. Виявляється, що Федак „пробував револьвер“ скорше аніж на нього впав „жереб“.

Характеристичне, що після з'являнь Штика усі конспіративні конференції „заговорників“ відбувалися зведію на улиці, серед натовпу людей. Чи це можливе? Ні! А в такому разі чи можна серіозно трактувати з'являння Штика?

Розправа виказала при помочі заприсяжених свідків, що славна нарада „Волі“ в день атентату знову не могла мати місця, бо стверджено алібі усіх „членів“ той „ради“, які в даний момент находилися де инде. Не міг бути на ній ні Штик, ні Федак, якого з'являння не можуть підлягати найменшому сумнівові.

Оборонець обговорює байку про „повстанчу“ народу, де „дано і відібрано прикази що до маючого вибухнути повстання“ при співучасті Палієва, Кучабського, Коберського, Федака, Секрета ну і... Штика... Слідство виявило алібі усіх там „присутніх“, одного з них Секрета нема на лаві обвинувачених, повстання не вибухло і т. д., а мимо того байка удержалася так в акті обвинувачення, як і в промові п. прокуратора.

Оборонець обговорює фантазію Штика про „майора“ і „техніка“, які мали зсистувати Федакови при атентаті, а якими мали бути Палієв, що грав тоді футбол, та Чиж, який був як що дия в домі д-ра С. Федака. Це ствердили заприсяжені свідки, яким п. прокуратор дав концесію робопублісо... говорити неправду. А чи такеж про воно публісо не говорили неправди свідки обвинувачення? Будьмо консеквентні і ставмо рівну міру до з'являнь заприсяжених свідків в обох сторін! В дальшій ході доказів виказує оборонець незгідності з'являнь Штика про військову конспірацію з безумовно правдивими з'являннями Ст. Федака з чого виявляється, що Штик не був не то в Нач. Колегії, але в організації взагалі.

Оборонець обговорює генезу конспіративних організацій взагалі, при чому не заперечує існування української військової організації, викликаній умовами пануючого в краю режиму.

Відомості Штика про військово-у організацію такі супереччі і не-

по приватних помешканнях українців і називаючи себе артистами перебуваючого зараз в м. Коломиї товариства українського театру під проводом М. Орла Стєпняка, просять о ріжні їм допомог і заступування. Отже управа т-ва театру вважає своїм обов'язком повідмити громадян м. Коломиї, що ці особи ніякого відношення до театру не мали і не мають, що товариству вони відком невідомі і тому, за їхні ганебні вчинки товариство не відповідає. З глибокою пошаною: Управа т-ва.

— **Педяка в д „Прочіта“.** Головний Виділа Тов-а „Прочіта“ почувється до милого обов'язку зложити отсею дорогою прилюдну подяку будівничому Вл. Юліанови Кіндрікови за шедру жертву — приблизно 500.000 мп. для Тов-а „Прочіта“, а саме за вставлення кам'яного одвірка і замурування з власної ініціативи і власним коштом діри в домі Тов-а у Львові, Ринок ч. 10, спричиненої вибухом дня 21. вересня 1922 р. В узнанню великої у-

ТЕЛЕГРАМИ.

Засідання нового польського сейму.

Варшава (ПАТ.) Прагматичне засідання законодавчого сейму скликається на 27. п. м. Перше засідання нового сейму відбудеться 28. п. м.

Туреччина проти міжсоюзних нарад.

Льозанна (ПАТ.) На проект відбутися перед отворенням льозанської конференції міжсоюзні наради, дивляться в кругах турецької делегації в Льозанні дуже нерадо. Круги ці заявляють, що колиб турецьку делегацію поставлено перед ухваленими вже великодержавами рішеннями, які не підлягали би дальшій дискусії, делегація мусіла би покинути конференцію, бо не прибула до Льозанни, щоби підписати мир подиктований великодержавами.

Єгипетська делегація в Льозанні.

Льозанна (ПАТ.) Вчора прибула до Льозанни єгипетська делегація, що заступає „Союз незалежності Єгипту“. Делегація домагатиметься, щоби конференція вислухала її, бо вважає себе управненою промовляти іменем Єгипту. На чолі делегації стоїть Заглуоль Паша.

Димісія німецького кабінету.

Берлін (ПАТ.) Після вчерашньої заяви соц.-дем. фракції, що в коаліції з нім. народною партією участі не буде брати, кабінет подався до димісії. Часописи зазначають, що Вірт не прийме знову пропозиції утворення нового кабінету.

Берлін (ПАТ.) Соц.-дем. фракція є думки, що д-р Вірт сам викликав теперішню кризу, тим що старався втягнути німецьку народну партію до правительственої більшості.

Берлін (ПАТ.) Зголошену вчора піано веч. канцлером Віртом димісію цілого кабінету прийнято.

Арештування шефа грецького ген. штабу.

Атени (ПАТ.) Арештовано генерала Паліса, був. шефа ген. штабу армії, що оперувала в Малій Азії.

Англійський мемор'ял.

Льондон (ПАТ.) Англійське правительство вишло завтра мемор'ял до союзників, в яким домагатиметься їх опінії і вискаже свій погляд на справи, що до котрх, на його думку, повинно наступити порозуміння ще перед льозанською конференцією. Є це такі справи: справа Мосуля, Сирії і Месопотамії та плебісциту в арабських краях і сх. Тракії. Всі ці питання ставили кемалісти від хвилі заключення договору в Муданії. Мемор'ял торкає також справу системи капітуляції.

Спроба евакуації Царгорода.

Льондон (ПАТ.) Міролюбні круги запевняють, що неточна є півурядова італійська заява, начеб союзники були схильні до евакуації Царгорода під усливям, що Ангора не допустить до ніякого не розважного вчинку. В цих кругах заявляють, що в коаліційні комітарі не можуть заповідати евакуації, не маючи відповідної повновласти своїх правительств. З другої сторони союзники виправдують своє становище мударанським договором,

слуги, яку Вп. Кіндрик віддав цим своїм високопатріотичним вчинком для „Просвіти“ в так тяжкий для Тов-а час. Головний Виділ рішив іменувати його своїм членом-добродієм, а крім цього занотувати цей вчинок на вічну пам'ятку в книзі протоколів Тов-а як доказ великогo зрозуміння ваги „Просвіти“ серед кругів львівського міщанства, яке вже не раз записалось в історії великою жертвенністю на народні цілі. Цей гарний примір львівського міщанина-промисловця повинен

який предвиджує евакуацію щойно після заключення мирового договору.

Італійська мін. рада.

Рим (ПАТ.) Рада міністрів апробувала становище в східній справі і текст промови, яку прем'єр має виголосити в четвер у парламенті. Крім цього кабінет розглянув проект внесення, з огляду на ошадности, кількох міністерств.

Посед в'їзду Кепзона.

Париж (ПАТ.) У французьких політичних кругах думают, що Кепзон міг би прибути до Парижа в п. нищу або суботу і відбути би нараду з Пванкаре і Парером. В неділю Кепзон і Пванкаре вїхали би до Льозанни, де стрінулися би з Мусолінієм зглядно з иншим шефом італійської делегації.

Льондон (ПАТ.) Кепзон порішить справу свого вїзду з хвилею, як одержить відповідь з Парижа і Риму.

Новий землетрус.

Бордо (ПАТ.) Зі Сантьяго де Чіле звідомляють, що негайнабура і повий землетрус унеможливають несення помочи жертвам катастрофи.

Сантьяго де Чіле (ПАТ.) Число жертв землетрусу перевищує 7000 люда. Під звалищами є багато трупів.

Воздушна лінія Вілень-Царгород.

Відень (ПАТ.) Торжество відкриття відтинка Вілень-Царгород на повітряній лінії Париж-Царгород відбулося тут в понеділок у присутності французького посла.

Ісмед Паша в Парижі.

Париж (ПАТ.) Сьогодні прибув до Парижа з Льозанни Ісмед Паша у товаристві Феріда без і шести членів турецької делегації. Ще сьогодні відїдає він до Риму.

Відповідь Чічеріна в справі Бессарабії.

Рига (ПАТ.) З Москви: На румунську ноту, яка заявила, що окончною границею Румунії в Росію мусить бути призначий Дністер, відповів Чічерін, що Росія ніколи не згодиться на анексію Бессарабії і що не привязує ніякої ваги до цього, яке становище у цій справі займають інші держави. Чічерін жадає, щоби Румунія згідно з договором з 1918 р. евакуувала Бессарабію. Границею між Румунією і Росією має бути ріка Прут.

Протест Ісфоза проти окупації Сахаліна.

Рига (ПАТ.) Сов. посол у Пекіні Йоффе вручив японському правительству протест проти дальшої окупації Сахаліна.

Евакуація персоналію султана.

Льондон (ПАТ.) „Таймс“ із Царгорода: 150 осіб персоналію султана, що скоронилися до будинку англійської амбасади, евакуується на Мальту.

Збігці з Малої Азії.

Париж (ПАТ.) По донесенням „Н. Й. Герелд-а“ із Царгорода, число християнських збігців з Малої Азії і Тракії, по обчисленням Союзу Народів, виносить 1,200,000.

найти і дальших жертводавців, бо кошти направи ушкодженъ в домі „Просвіти“ дуже високі. Поможіти направити дім „Просвіти“. — У Львові, дня 14. надоліста 1922 р. — За Головний Виділ Тов-а „Просвіта“ у Львові: д-р Іван Брик у. голова, Степан Шах секретар.

— Посла не мають помешкання. Минулої п'ятниці відбулося засідання польського міністерства закордонних справ в цілі підшукування помешкань для нових послів та сенаторів. Стверджено таку недоста-

чу помешкань, що навіть закон про передачу помешкань для потреб держави не зможе виратувати послів з мешканевих клопотів. Що торкається о. Ількова, то зачуваємо, що для нього вибудовано будку біля пам'ятника Міцкевича.

— Рокочини московського театру. Невдавно святкувала Москва 25 літні роковини існування головного російського театру в Москві. Цей день відсвятковано виставами, та величавим походом артистів у історичних костюмах по вулицях міста.

— Самовбивство на вулиці. На вулиці Коперника у Львові вибив сублімат студент Ян Возняк. В безнадійному стані його відвезено до лікарні. Причиною розпучливого кроку, недостача засобів до життя.

— Із виборчих матері. Польський ксьондз в костелі св. Миколая у Львові не хотів дати розрешення і причастія одній жінці з вул. Длугоша 22, за те, що вона не хотіла голосувати при виборах до сейму. Ось яких способів уживається для тероризування населення.

— Землетрус в Мексикі. Радіотелеграми доносять, що в Мексикі, в околицях Чіле, Сантьяго та в інших місцях південної Америки наступило велике трясення землі. Побережжя Чіле залило море і затопило кілька сіл. Понад 1000 осіб згинувло наслідком катастрофи. Багато домів лежить в руїнах. Трясення землі трвало 4 мінуты. В цілому краю всі телеграфічні получення були перервані. Трясення землі було таке сильне, як колись у Мессині.

— Вп. Погоддатимів в Чехословацькій просимо отсим складати передплату на наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавничої Спільки „Діло“ у Львові, а нас повідомити листівкою. — **Адміністрація.**

— Звертає ся увагу нашої суспільности, щоби сирі ширі з кун, тхорів, видр, лисів, котів і т. п. продавати лише нашої українській фірмі: Петро Карвак, Львів вул. Кривоноса ч. 11а. 945 15-30

Присилайте складки на пресовий фонд на нм. ч. 32,000 в Союзі Кредитовім, Львів, — Ринек 10. —

Курс грошей.

Львів, дня 15. листопада 1922.

Долари американські	15.75—18.25
(1, 1 2-ки)	15.75—15.675
Долари канадські	15.50—15.6:0
(1, 1 2-ки)	15.50—15.600
Марки німецькі	2.75—2.85
(сотки)	2.40—2.70
(дрібні)	2.20—2.30
Лей румунські	92.00—98.00
(дрібні)	90.00—96.00
Корони чеські	440.00—480.00
(дрібні)	450.00—475.00
Австрійські тис. нов. ем.	500.00—600.00
ст. ем.	1.500.00—1.600.00
„ сотки нов. ем.	50.00—60.00
50 кор.	35.00—40.00
20 кор.	18.00—20.00
10 кор.	9.00—10.00
„ 1 1 2-ки	0.40—0.50
Рублі 5-сотки	1.25—1.50
„ сотки	1.25—1.50
„ 25-ки	1.00—1.15
„ дрібні	0.80—0.95
„ думські 1,000-ки	20.00—25.00
„ 250-ки	10.00—15.00
Карбованці	1.00—1.50
Гривні	1.50—2.00
Франки французькі	950.00—980.00
Фунти стерлінгі	69.250.00—75.750.00
Франки швейцарські	2.800.00—2.950.00

Золото.

20 кор.	58.000.00—60.000.00
20 франк.	58.000.00—58.000.00
20 марк. нм.	65.000.00—68.000.00
фунти стерлінгі	54.000.00—54.500.00
10 рубль	70.000.00—72.000.00
Долари	12.400.00—12.600.00

Срібло.

Корони австр.	1040.00—1080.00
5 кор. австр.	4.800.00—4.905.00
Фльорени австр.	2.625.00—2.675.00
Рублі	4.200.00—4.275.00
Копійки	20.00—20.50
Долари американські	10.000.00—10.500.00
„ польов. і Ч.	9.800.00—9.900.00
Долари канадські	9.000.00—9.300.00
„ дрібні	8.500.00—8.700.00
Лей румунські	960.00—970.00

Приватні ланціт
„ Французької та англійської мови „
 й літератури, поодиноко або гуртом два
Д-р Михайло Рудницький
 (доцент Київського Державного Університету).
 ІНФОРМАЦІЯ: вул. ГЕТЬМАНА ТАРАШЕВСЬКОГО 7., 1. поварх —

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ
Д-р Євген Давидяк
 веде канцелярію
 у ЛЬВОВІ, вул. ВІРМЕНСЬКА 19.

ЖЕРТВИ
 Рідна Школа:
 Прислано переказами в жовтні 1922 р. в мп: по 200: Д. Федорівна, М. Герета, о. В. Савчи., по 500: П. Гаврилаш, І. Грегорович, М. Гречковський, М. Прохп, о. А. Мих., по 1000: Р. Ковалів, Ф. Ортинський, Р. Кочержук, С. Ломиш, по 3000: І. Голембівський, М. Дорожинська, М. Нагірська, Н. Янів, о. Н. Дереш 3380, В. Ковіцький 3700, О. Тріска 5000, Миколаевичі 700, А. Проскурницький 1500.

На „Рідна Школа“ зазначил в жовтні 1922 р. на квітар в мп.
 Т. Осовий зб. 19100, д-р Е. Ко... 1350, І. Ковальський 1000, О. Березний 2000, Арт. Мійського театру у Львові 1800, С. Стрілецький 1200, Учит. Збір школи Пашкевича 9500, С. Мороз 1900, М. Карпинець зб. 16000, о. В. Дрелех зб. 6000, Инж. Рижевський 10000, А. Білінська 5000, В. Івахів зб. 3095, чит. „Просвіти“ Глуховичі зб. 6000, о. Олянович зб. 26025, І. Паламар 1500, І. Громницький 400, о. В. Курилас зб. 5000, А. Майка 2000, „Шимон“ 1000, „Марко“ 1000, Служб. тов. „Достава“ 5250, І. Білінська 210, о. Тріска 5000, зб. в Журавні 5650, С. Кузіма 1500; круж. „Рідна Школа“ в Цирци зб. 15017, С. Волянський 1200, „Вз. П. Учит.“ Жидачів 6750, П. Краєвський 1000, М. Матвіїв 1000, М. Ярка зб. 3660, зб. в Винниках 2500, д-р В. Маковський 2000, С. Гайманович 1000, службовики „Літ. Наук. Віст.“ 1500, М. Ляхович 1500, І. Сквітнянський зб. в Кракові 11500, А. Микитка зб. від склад. друк. „Діло“ 5000, М. Гамота зб. 8900, від себе 1100, І. Готенко зб. 15360, Кр. „У. П. Т.“ ім. Шевченка у Львові 50000, д-р І. Бережницький 500, о. В. Ковалець 500, В. Богданович 500, І. Паламар зб. 5000, служб. „Домени“ 6350, служб. „Укр. фонду вдів і сиріт“ 1700, С. Матренчук Мукачеві 14000, Г. Тибінка 1000, Г. Яструбський зб. 6076, О. Куровець зб. 7000, О. Павлянський 1000, О. Куровець 2000, о. В. Скоробогатий 4000, зб. в церкві в Яричеві стар. 8010, О. Бачинська 2000, Т. Сивак 1000, Ю. Боньон 5000, Левицький 1000, Туяківна 1000, Л. Данилюк 1000, „Дів. Школа вправ“ у Львові 200, Й. Паньківська 5000, І. Говорський 500, книгарня ім. Т. Шевченка Львів з пушки 3920, з пушки в книг. Ставроп. 265, з пушки Нар. Торг. 877, з пушки в Гостиниці 179, О. Мельникович 5000, о. Каменюк 1000, о. Й. Александрович зб. 4000, О. Левандович зб. 4220, проф. Огієнко 500, чит. „Просвіта“ Мокротин 2500, В. Скіра 100, О. Тосак 100, К. Скіра 100, І. Паламар 200, С. Сеньків зб. 3000, Ю. Шубертівна зб. 3550, круж. „Рідної

РИНОК 35.

Спеціальний склад трикотажних і пончіх-вих виробів продає по солідних цінах:

XX 2-3

„OLKA”

Светери, жемпори, шали, шовкові панчохи, трикотажне білля та рунянички у всіх я-встах.

РИНОК 35.

РИНОК 35.

РИНОК 35.

Red Star Line Antwerpen-Amerika

повідомляє, що число емігрантів для Східної Галичини є вже на вичерпанню. Всі па-сажирі, які одержали вже американську візу, повинні проте сейчас виїхати до нашого бюро

„RED STAR LINE“ у Варшаві, Маршалківська 137.

(без багажу) в цілі зареєстрування на виїзд до Америки.

УВАГА!

Ближчих інформацій відносно виїзду до Америки і Канади udzielюємо безплатно. — По інформації зголошува-тися до наших бюр особисто.

XX. 1-1

ПОЗІР ЕМІГРАНТИ!!!

Корабельне Товариство

RED STAR LINE

Львів, Синтуська 29.

Тернопіль, Міцковича 31.

Школи" зб. д-р Савчаком 122.560, о, Гр. Пилат зб. 10640, П. Буняк 1500, тов. „Сільський Господар" Львів 4880, Учит. збір акад. гімн. „Головна" за жовтень 32740, чнт. „Просвіти" Городецьке передм. 2000, Кружок „У. П. Т." Личаків зб. 60910, Д. Михалюк 1000, діти школи „Данила" (місто вінця на домовину свого бл. п. управителя) 15135, Учит. Збір. сем. курсів у Львові, за вересень с. р. 36056, за жовтень 2054, о. А. Мійський 5000, Скороцькі 2000, С. Дробовицький 500, І. Фор-стик 1000, Ю. Ломата 5000, О. Стріль-бицький 100, тов. „Земля" 11190, М. Стахурський 2000, І. Паранька 5000, Н. Н. 400, Адвокати у Львові 4500, Лікарі у Львові 6000, Олинець зб. у Львові 11795, Виділ Кружка „У. П. Т." на Жовківським (місто вінця на домовину бл. п. Гайдуке-вича) 10000, П. Миронович зб. в Ку-кезові 11020.

На неправу дому Тов-а „Провіта" зложили: А. Іваницький в Небиліві 240, М. Шуплат в Порохнику 1000, В. Фірман в Поморянах 2000, о. М. Клодзинський в Пернятині 500, К. Смілка в Ульвівку 2000, С. Макух в Метенові 500, В. Лях в Висоцьку 2000, о. М. Шараневич 2000, П. Ясенчук в Білобожниці 1000, В. Лесюк в Солонім 1000, Читальня „Просвіта" в Розділі 10.000, І. Лі-тинський в Мужилівцях 2000, М. Літинська в Мужилівцях 2000, о. В. Клюк в Дашинці 500, І. Кучар-ський в Монастирську 500, В. Лисий в Іванівці 2000, о. М. Артимович 500 мп.

Дрібні оголошення.

РУСАЛКА гарний малій кален-дарик на 1923 р. пося-зяться на дніх з печаті в двох красках. Ціна за 10 примірників 3.000 мп. — „ЯК ВЕСТИ ЖИТТЯ" ціна 1.500 мп. з пере-силкою 1.600 мп. Замовлення приймає: А. ОКПІШ, Львів, Кадетська 4. 1027 3-5

ЦЕМЕНТ в бочках зі складу продає Ц. „УБУС" Львів, Осолінських ч. 6. XVI 8-10

БАНДАЖИСТ Полячек Самбір ілюстро-вані шиники даром. 994 6 30

ПОТРІБНИЙ сейчас солідний інструктор по можности укінчений філософ або гімназійний учитель для ученика 6-ї гім-назійної класи. Зголошення з поданням услій просить ся слати до грехо кат. па-рохіяльного уряду в Оліві (к. З'орова), 1033 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

967 13-? АДВОКАТ

Д-р Володимир Бачинський

переніс адвокатську канцелярію з Підга-ць до Львова і веде її при ул. Ко-цюшка ч. 1 а біля „Народної Гостинниці"

Адвокат і оборонець в різних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію В ТЕРНОПІЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5. (готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 39-?

АДВОКАТ

Д-р Аба Гольдшант

провадить канцелярію 925 7-? у Львові при вул. Коцюшка ч. 1 а.

Надзвичайні Загальні Збори зареєстрованого товариства з обмеж. порукою

„Руска Каса" на Ілчаківі відбудуться для 8. н. ст. грудня 1922 р. о год. 6. вечером в локалі школи кн. Льва при вул. Личаківській ч. 113.

- Порядок нарад: 1. Відчитання протоколу в попередніх Заг. Зборів. 2. Вибір одного члена Надз. Ради. 3. Вибір 2 заступників членів Управ. 4. Зміна статуту. 5. Внесення і запити. 1044 1-1 НАДЗІРНА РАДА.

Витяг з біляксу Задаткової Наси „ІРА" стоваришення зареєстрованого з необме-женою порукою в ТИСЬМЕНИЦІ за 1921 р.

Число членів: 1801. — Угліи 79.267-06 мп. — Резервовий фонд: 39.754-23 мп. — Спеціальна резерва страт на позичках: 15.701-87 мп. — Спеціальна резерва страт на воєнних позичках 6.403 мп. ЗИСКИ: з рах. відсоток 54.727-22 мп. СРАТИ: коштів завід. 49.933-61 . дам. недвиж. 331-50 . на воєній позичці 2.000- . Чистий зиск 3.461-11 мп. приділено на Загальних Зборах, що відбулися 11. черв-ня 1922 р. на голодуючу Украйну. 1042 1-1 УПРАВА.

АДВОКАТ

Д-р Богдан Чайковський

в Підбужи повернув і веде канцелярію в домі бл. п. Дуба (давніше Евіден-ція катастру). 1043

А відправовані і на метри

портівні жіднини дивани лінолеум ТАПЕТИ в найбільшій виборі по-XXIV. Е. НІЧАЛЕС і А. МАРГУЛЕС Львів, вулиця Синтуська ч. 18.

Урядово уповноважена до парце-... лляції одяжне унарієсьво ...

ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ЗЕМЛЯ"

стоз. зар. з обм. порукою у ЛЬВОВІ, Ринок 43, ч. телеф. 533.

переводить парцеляції і приймає вкладки до обороту на 10% і вище 724 після умови. 1-?

На сезон осінній і зимовий!

СКЛАДИ І. КРАЄВОЇ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ

Рудольфа Найвельта

Львів Площа Марійська ч. 8. вул. Назимирівська ч. 25. вул. Городецька ч. 72.

Стрий: вул. 3. мая 8., Березани: Ринок. мають дуже багатий вибір наймодніших і найелегантніших жіночих, мужських і дитячих капелюхів.

Першорядний товар! XX 11-21 Ціни найнищі!

КИНОТЕАТРИ КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 14. листопада 1922. велику односерієву егзотичну драму буйної фантазіи на 6 дії н. з.:

Засуджений з острова Тіва

9. годовий ролі славної американський артист HARRY CAREY.